

Studeren op zee

Geen disco, nauwelijks bars en geen luxewinkels; wel een bibliotheek en een grote collegezaal. Komend najaar monsterezen zeshonderd studenten aan op The Scholar Ship voor een fijne cruise. The Scholar Ship is een varende universiteit. Door **Gerard Reijn**

Een cruise, dat lijkt bij uitstek niet de ideale reis voor een student. Maar in september stappen zeshonderd studenten in de Griekse havenstad Piraeus aan boord van een cruiseschip, om er pas vlak voor kerstmis in Japan weer van af te komen. Een vakantiereis wordt het niet; het wordt hard studeren. Een casino is er niet aan boord (dat wordt er op dit moment in Piraeus uit gesloopt), maar er zijn wel collegezalen. Geen disco, nauwelijks bars en geen luxewinkels die de reizigers het geld uit de zak moeten lokken. Maar wel een boekwinkel en internetlokalen. En een theater, volgens de brochure, maar dat blijkt bij nader inzien de grote collegezaal te zijn.

The Scholar Ship is een varende universiteit. Op zijn eerste reis zal het schip, dat in april onder de oude naam Mona Lisa nog in Amsterdam afmeerde, tien havens aandoen: Lissabon (Portugal), Panama, Guayaquil (Ecuador), Tahiti, Fiji, Sydney (Australië), Shanghai (China) en Okinawa en Kobe in Japan. Slechts twee daarvan zijn voor de lol (Fiji en Tahiti), maar in

de andere havens moet vooral gestudeerd worden.

Gratis is het niet. Elke student betaalt 19.995 dollar, omgerekend rond 16 duizend euro. Daarvoor krijgt hij een bed in een tweepersoonskamer, maaltijden en les.

'We wilden een groep studenten van de hele wereld samenbrengen, zodat ze samen zouden kunnen leven en samen studeren', zegt vicepresident Jerome B. Bookin-Weiner van The Scholar Ship. Internationale studeren dan op dit schip is vrijwel onmogelijk, denkt hij. 'Je kunt ook gewoon aan een buitenlandse universiteit studeren, maar altijd is er één groep duidelijk in de meerderheid. En zelfs als dat niet zo is, kan een deel van de studenten zich altijd terugtrekken in zijn eigen omgeving. Op een schip kan dat niet. Daar heeft iedereen een gelijke positie.'

Maar toch ook weer niet helemaal gelijk, want de eerste jaren verwacht Bookin-Weiner een oververteenwoordiging van Amerikanen, die ongeveer een derde zullen uitmaken. En dat Afrikanen ondervertegenwoordigd zullen zijn, ligt ook voor de hand, gezien de prijs. The Scholar Ship heeft weliswaar

een beursfonds (met 2 miljoen dollar) voor studenten die het niet kunnen betalen, maar dat fonds betaalt hooguit de helft van de kosten. Al is de eerste student uit Tanzania al door de selectie. En de universiteiten van Ghana en van Iffrane in Marokko, die medeoprichters zijn van The Scholar Ship, mogen elk vijf studenten sturen.

Met zo'n internationaal gezelschap zouden er best wel eens wat internationale conflicten mee aan boord kunnen komen. Wat te doen als bijvoorbeeld Israëlische en Palestijnse studenten ruzie met elkaar krijgen? Bookin-Weiner is er niet zo bang voor. 'In Amerika bestaat een programma *Seeds for Peace*, dat elk jaar Israëlische en Palestijnse scholieren naar Amerika haalt. Dat gaat eigenlijk altijd zonder problemen. Sommige van die scholieren gaan als vrienden uiteen.'

Maar de organisatie gokt er niet op dat het ook op het schip goed gaat. Er is een programma ontwik-

keld voor conflictbeheersing. Ofer ook rekening mee wordt gehouden bij het verdelen van de hutten? 'Daar hebben we nog niet aan gedacht.'

Niet iedere student wordt toegelaten. De bachelorstudenten moeten minstens hun propedeuse hebben, en voor alle studenten geldt dat ze gemiddeld meer dan een 7 op hun lijst moeten hebben staan. Verder moeten ze een motivatiebrief schrijven, drie aanbevelingen meesturen en een sollicitatiegesprek door komen.

Maar geld zal voor de meeste studenten het hardste selectiecriteria zijn. Alleen voor studenten met rijke ouders is de prijs vermoedelijk geen probleem; voor anderen moet de studiefinanciering tenminste een deel van de oplossing zijn.

Sommige Europese landen, zoals Zweden en Duitsland, verstreken voor dit soort studie-ervaringen gemakkelijk een studiefinanciering. Nederlandse studenten

kunnen vanaf september hun studiebeurs meenemen naar het buitenland, en dus ook naar het schip. Maar daarmee hebben ze nog niet eenderde van het benodigde geld bijeen.

Diploma's worden er op het schip niet vergeven, want er worden geen complete studies gegeven. De opleidingen (drie masterstudies en vijf bachelorstudies) worden verzorgd door een groep van zeven universiteiten, waarvan de bekendste Berkeley (Californië), Macquarie (Australië), Cardiff (Engeland) en de Fudan Universiteit (China) zijn. Zij leveren ook het grootste deel van de zeventig docenten. En zij garanderen ook dat elke studie ergens aan de wal kan worden afgemaakt. Alle studenten worden officieel ingeschreven bij Macquarie in Sydney, en bij die universiteit kunnen alle studies worden afgemaakt. Bij de andere deelnemende universiteiten één of enkele.

Daarnaast wordt gezocht naar universiteiten die willen meewerken in het netwerk, en waar de varende studenten ook terecht kunnen. Zo kunnen masterstudenten die kiezen voor International Business

ook terecht aan de Universiteit van Tilburg om de studie af te maken. Sandra Rincon van het bureau internationalisering van deze universiteit is erg enthousiast over het project: 'Wij denken dat studenten die van dat schip komen, een betere ondergrond hebben dan andere studenten. De internationale omgeving bereidt ze beter voor de zo'n vak als International Business.'

Maar voorzitter Sander van den Eijnden van de Nuffic, de organisatie die de internationalisering van het onderwijs stimuleert, is niet een graadje minder enthousiast. Hij vraagt zich af of deze kunstmatige internationale gemeenschap wel zo veel kansen biedt om je in andere culturen te verdiepen. 'Ik heb niets tegen die boot, en Macquarie is een nette universiteit. Maar in welke buitenlandse cultuur verdiep je je eigenlijk? Het wordt wel erg neutraal. Als je in Bologna studeert, leer je iets van Italië. Maar op zo'n schip is het uitgangspunt kennelijk dat je op de kaai de identiteit achterlaat, en dat je in een soort onthechte internationale gemeenschap stap. Ik zou zeggen: dan verlies je iets.'

Wat te doen als Israëlische en Palestijnse studenten ruzie met elkaar krijgen?

Wereldwijd netwerk van bevriende studenten

'Ik wilde een master doen in het buitenland', zegt Neni Pogarcic, en die eenvoudige wens gaat hem uiteindelijk een cruisetocht langs zes universiteiten opleveren. Pogarcic is als eerste Nederlandse student toegelaten tot The Scholar Ship.

Het wordt niet zijn eerste buitenlandse studiereis. Hij draagt een trui van de University of Kazakstan, maar daar heeft hij nooit gestudeerd; dat is een grapje van Sacha Baron Cohen, alias Borat. Maar Pogarcic, die aan de Vrije Universiteit een master bedrijfswetenschappen doet, studeerde vorig jaar wel een aantal maanden aan het Institut des

Hautes Études Économiques et Commerciales in Parijs, één van de Grandes Écoles. Toen hij daar klaar was, was hij welgeteld één dag in Nederland, waarna hij afreisde naar Wuhan, China, voor een zomercursus.

Die hang naar het internationale heeft hij nog aan zijn afkomst overgehouden, denkt hij. Hij werd in Sarajevo geboren en kwam op zijn 8ste naar Nederland. Vanaf dat moment was hij doordrongen van de noodzaak met mensen uit een ander land, een andere cultuur, te communiceren. 'Nederlanders deden dat van oudsher ook, maar tegenwoordig steeds minder.'

Dankzij zijn studies in Frankrijk en China heeft hij al een wereldwijd netwerk. 'Ik heb een vriend in Kopenhagen die ik in Parijs heb ontmoet. Toen ik een vergelijking wilde maken van het economisch systeem in Denemarken, Nederland en Frankrijk, kon ik hem heel veel dingen vragen.'

Aan het begin van de zomer zal hij zijn master hebben afgerond, maar dan is hij 22 en vindt zichzelf te jong om de arbeidsmarkt op te gaan. Zijn tweede master zal niet naar Amerika of Kopenhagen voeren, zoals hij aanvankelijk dacht, maar de wereldzeeën op. Zodra hij hoorde over The Scholar Ship, wilde hij dolgraag mee. 'Je

studeert aan zes universiteiten, je komt op tien locaties. Je leert echt tien keer zo snel als hier in Nederland. Met zo veel nationaliteiten aan boord leer je hoe andere mensen denken.' Wordt het niet saai op die boot, zonder kroeg, zonder disco? 'Saai? Je zit maar de helft van de tijd op zee. Nee, dat wordt echt niet saai. Voordat je al die zeshonderd studenten kent...'

Resteert nog één probleem. 'Ik kan die 20 duizend dollar niet betalen, en mijn ouders ook niet.' Hij heeft zijn hoop gevestigd op twee fondsen die hij heeft aangeschreven voor een particuliere studiebeurs; het VSB-fonds en het Prins Bernhard Fonds.